

Фото Миколи БІЛОКОПИТОВА.

Розчистити виборче поле, уніфікувати правила проведення різних типів виборів –

такі аргументи на користь створення й ухвалення виборчого кодексу наводить директор Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України доктор юридичних наук, академік Юрій ШЕМШУЧЕНКО. Юрій Сергійович погодився відповісти на кілька запитань, що стосуються виборчого законодавства.

9

– **Відоме нарікання: українське виборче законодавство змінюється перед кожними виборами. У Верховній Раді зареєстровано близько 30 законопроектів, котрі стосуються виборчих питань, зокрема два проекти виборчих кодексів. Є й законодавча пропозиція (Виборчий кодекс народних депутатів Мірошніченка та Каськіва) зберегти пропорційну виборчу систему, однак із «відкритими» списками. Лунають пропозиції повернутися до змішаної виборчої системи. То яка виборча система є, на ваш погляд, оптимальною?**

– Свою роль наше виборче законодавство може виконати, якщо воно буде стабільним, чітким і зрозумілим для всіх виборців. Сьогодні ми маємо 12 типів виборів. Усім їм притаманні загальні принципи. Тим часом у країні діють окремі закони, якими регулюються поря-

док проведення виборів народних депутатів, місцевих рад тощо. Часом між цими законами є суперечності. Все це свідчить на користь прийняття загального Виборчого кодексу, тобто консолідації відповідного законодавства.

Справа це, звичайно, не проста, але вкрай потрібна. У процесі кодифікації буде розчищено виборче правове поле, уніфіковано правила проведення різних типів виборів.

За часів існування незалежної України випробували усі відомі у світі системи виборів. Розпочали з мажоритарної, потім перейшли до змішаної (мажоритарно-пропорційної) і нарешті зупинилися на суто пропорційній. Остання була прийнята без достатньої апробації, думки виборців, під тиском партійних функціонерів, для яких пропорційна система є перепусткою до виборних органів на невизначений час.

На Заході діють різні виборчі системи. Деяку перевагу має пропорційна система. Але там інший вимір багатопартійності, рівень демократії тощо. Нам до цього ще треба дорости. Тож не дивно, що ми вже повернулися до мажоритарно-пропорційної виборчої системи на місцевому рівні. Змішана система, на мій погляд, є оптимальнішою і для виборів народних депутатів України. Тут не допоможуть ні «відкриті», ні «закриті» списки. Нинішні політтехнології дають можливість обійти і не такі бар'єри.

– **Як один із способів уникнення повсякчасних змін виборчого законодавства на догоду політичній кон'юктурі розглядається можливість визначення основних рис виборчої системи у Конституції. Чи раціональні такі пропозиції?**

– У чинній Конституції України зафіксована частина принципів виборчого процесу. Йдеться, зокрема, про те, що вибори до органів державної влади і органів місцевого самоврядування є вільними і відбуваються на основі загального, рівного і прямого виборчого права шляхом таємного голосування (ст. 71). Але цього, на мій погляд, недостатньо. На конституційному рівні, зокрема, слід чіткіше визначитися зі строками парламентських виборів, зафіксувати принцип професіоналізму до кандидатів у народні депутати тощо.

Варто при цьому не втратити міри. Щоб не довелось часто вносити зміни і доповнення до Конституції. В ній мають знайти відображення тільки основні засади і принципи виборчого процесу.

Розмову вів Іван ПЕТРОВ.

Вітаємо!

14 грудня нинішнього року Юрій Сергійович Шемшученко відзначитиме 75-річний ювілей. Уродженець м. Глухова Сумської області 1962 року закінчив юридичний факультет Київського університету, працював в органах прокуратури Сумщини. 1966-го пов'язав свою долю з Інститутом як аспірант, а за три роки його зростання почалося з посади молодшого наукового співробітника. Подальший поступ молодого вченого позначений віхами розвитку української правової науки. Юрій Сергійович досліджує проблеми конституційного, адміністративного, екологічного, аграрного права. Є автором низки проектів, праць і напрямів юридичної науки. Він, зокрема, є автором проекту, керівником авторського колективу і головою редколегії 6-томної юридичної енциклопедії, організатором багатьох інших фундаментальних видань. Авторитетний учений директор Інституту держави і права Юрій Шемшученко відкрив наукову ниву для багатьох молодих, а тепер відомих правознавців. Він має хист переконливо опонувати, а ще більший – підтримувати прогресивний поступ на шляху розвитку правової держави.

З ювілеєм, Юрію Сергійовичу,
з роси і води Вам!